

У барацьбе за рацыяналізацыю

Палепшэньне тэхнікі і арганізацыя вытворчасці цалкам залежаць ад сьведомага і актыўнага ўдзелу шырокіх рабочых мас.—Авангард рабочай моладзі—Комсамол—па-вінен павесці на барацьбу за добрую вытворчасць усю рабочую моладзь (з лісту ЦК УсЛКСМ).

Упарта, рашуча і штодзённа

Соцыялістычная рацыяналізацыя—адна з галоўнейшых задач рабочай класы на шорах бліжэйшых гадоў.

Выкананьне гэтай задачы «патрабуе ад рабочай моладзі, як і ад усёй рабочай класы, найбольшай напружанасці сіл, сьведомага працоўнага дысцыпліны, актыўнага ўдзелу ва ўсім вытворчым працэсе...» (з лісту сакратара ЦК УсЛКСМ т. Чапаліна).

Выходзячы з гэтага трэба:

Стала прапрацаваць дырэктывы партыі і саюзу аб рацыяналізацыі на сходах актыву, ячэйкі, моладзі і г. д., умяшчаючы агульныя рашэнні партыі з канкрэтнымі задачкамі работы на прадпрыемстве.

Прыцягнуць моладзь да актыўнага ўдзелу ў вытворчых нарадах. Навадзіць прапрацоўку на іх пытаньні арганізацыі працы і адукацыі рабочай моладзі (дэкада ФЭВ, ВШРМ, тэхнічных гуртоў, высьвятленьне прычын прагулаў і г. д.), утвараючы для прапрацоўкі гэтых пытаньняў часовыя камісіі пры вытворчых нарадах.

Паставіць на ногі работу па падняццю запікаўнасці моладзі ў атрыманыя профэсійна-вытворчыя ведаў (вытворчыя вечары, конкурсы, сходы моладзі і дарослых рабочых, а таксама і са спецыялістамі, выстаўкі навукова-тэхнічных кінажэ, вытворчыя куткі і г. д.).

Комсамольскім ячэйкам больш увагі надаць барацьбу з прагуламі, на падняццю вытворчай дысцыпліны і прыкладнасьці, арганізуючы ў гэтых ячэйках спецыяльныя вечары, высьвятляючы іх у вусных і насьценных газэтах.

Арганізаваць даламогу моладзі вынаходцаў, дынамагучы ім правярныя свае вынаходжаньні. Рашуча змагацца супраць бюракратызму адносна і боку адміністрацыі да працоўна моладзі, накіраваных да палепшэньня арганізацыі працы на прадпрыемстве.

Выкананьне гэтых задач, улічваючы свае канкрэтыя абставіны і ўмовы, кожна ячэйка павінна паставіць у асьпе-дак сваёй увагі.

„Кваліфікаваныя“ гультай.

(Азэрэці лесаліны завод, Талачынскага раёну, Аршанскай акругі).

З 30 маладых рабочых, працуючых на Азэрэці заводзе, толькі 11 зьяўляюцца комсамольцамі. Астатнія хлопцы ўжо паспелі павыць у комсомол і... зьяўляюцца «прыгожымі» паскуці — быць выкалечанымі з яго шэрагаў.

Сярод комсамольцаў ёсць кваліфікаваныя прыкладныя рабочыя. Але сярод іх і «кваліфікаваныя» гультай. Яны ў часе працы адлічваюць другіх абавязань, выдую і пачосаў.

Вось, увесі мокры йдзе малады рабочы Крыпач: «Ужо палаў пад «лінею».

Комсамольцы заводу ў гэтым нічога неспэскага ня бачылі: што-ж, ці ўвесь час працаваць?—Трэба і пагуляць.

Гуляюць... Ня толькі «лінею» робяць, а шматгія рабочыя ў часе працы сядзіць на дошках і чытаюць газэты: «Трыба дбаць і асьвету».

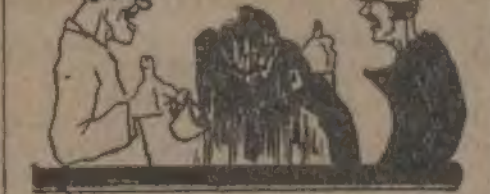
Супраць гэтай адымцы асьветы ў часе працы ні заўком, ні адміністрацыя заводу нічога не зрабілі. Выводзіцца і комсамольская ячэйка.

Акрамя гэтага, на апошні час пры-метна павялічыліся прагулы сярод рабочых і, пазначна, але ўсё-ж зьменьшылася вытворчасць заводу.

Намж тым, вытворчыя наравы пра-водзіцца рэдка.

Усё гэта лшчэ раз кажа аб неабход-насьці рацыяналізацыі вытворчасьці і ўжываньня вытворчай дысцыпліны сярод рабочых заводу.

Комсамольская ячэйка павінна пра-цуіць і зьяўляцца гэтэй справай у першую чаргу.

Міхась Зах.

„Ёршык“ і рацыяналізацыя.

(Сумнае апавяданьне з шкля-най гуты «Пролетары», Менск).

На заводзе працуе «бавы» комсомо-лец Казлоўскі Алесь. Яго «бойкасы» выдзяляюць у тым, што ён пасыла кожна-га пазучкі беге ў піўную. Загнэ, па яго выразу «ёршыка» і зьдзірнуўшыся на завод, пачынае буяніць, перашкаджаючы працаваць другім. А аб рацыяналізацыі ён і думаць ня хоча.

Найдуна, пасыла такога находу ў піўную, яго вяртаюць выгнаў за вароты. Зьдзірнуўшыся да дому, Казлоўскі за-хатіў з сабою паліто і чымуцьці «дай бог ногі» — уцеў з Менску.

Гэтым скончыўся ўдзел Казлоўскага ў піўной «рацыяналізацыі».

І. С. Бабілюв.

„З’эканомілі“

(Прайойск, Магілёўская акруга)

На так даўно прапойскаму кредитна-му таварыству быў перададзены прадыйск завод. Першым сур’ёзным перапрамыс-твам таварыства было скарачэньне вар-таўніка.

Трыба-ж з’эканоміць 15-18 рублёў (лінісія выдзяляе). Так разважалі пра-пойскія «скарэціцкі».

Але вышла нешта другое: горам, у яком пазілі прагу разважыў і яго рас-паўнялі.

Цягла таксама расьцягваецца, бо хлэў у якім лна складалася, ня мае дзяўпай. Расьцягваецца і астатняя маёмасьць.

Цяпер на правядзеньне ремонту ўсёго «з’эканомленага» патрэбна 300-400 руб. Дазьдэканомілі!

Молат.

Чаго патрабуюць пайшчыкі?

Нізкіх цэн і добраякаснага тавару.

Камандыровачныя перашкодзілі.

(Кублічнае с.-г. таварыства, Вушацкага раёну).

Таварыства купіла ў Сельсаюзе плугі па 8 руб. 40 к. за штуку, а потым прадпала-на 9 р. 25 к., у той час, як трэба было прадпалаць па 9 р. 13 кал.

Крыху пазней былі куплены плугі па 8 р. 33 кал. за штуку, а прадпалаліся лям-уно па 9 р. 38 кал.

Вось дык дзіва! Тамдкн пануе адна зьяўляецца, прадпалажная павялічылася.

У чым-жа тут сакрэт?

Праўдзёныя патраціла шмат грошай на камандыроўкі, якіх ўсіх павінна ў лін ордонаў-отрачаных на дастаўку плугоў.

Пусьціць-бы іх на зьніжэньне...

(Ліцьеўны, Вузьдзёнскі раён, Менская акруга)

Стараньні сьляня вёск Губіна, Лісёў-шчына, Старына і Ліцьеўны і непа-лічэная даламога Ракашчыцкага спа-жывецкага таварыства пасадзёйчылі ад-чыньненьне ў вёсцы Ліцьеўны коопэратыву.

Стаў загадкавым коопэратыву некі «прохадзімец сьвету» Шульман. За паў-года ён прагандыраваў на рублёў 200, потым і пятакмі накруціўся.

Пасля гэтага пайшчыкі выбралі на працу ў коопэратыву свайго чалавека

Гэрмацкага, які пачаў працу коопэ-ратыву і павялічыў яго грашовы зварот. Цэны зьяўляюцца на тавары, у якіх зьяўляюцца гаспадары маюць вялікую па-тэбу.

Цяпер пайшчыкі толькі чысам зьяўляю-ца на сьце:

— Даверлі чорту лысаму... зма-заў дэво сётні... васьць за іх-бы можна было цэны зьнізіць.

С. Саўрэй

Зьніжэньне на 5 кап., а павышэньне на 10

(Каханавіцкае спажывецкае таварыства, Асьвейскі раён Полацкай акругі)

Наша спажывецкае таварыства зьяўля-ца зьнізіла цэны на сіцец № 5 на 7,3 проц., вьзз—2,3 проц., нітні—21,4 проц., жалеа шыньнае—11 проц., соль—21 проц., алей—11,9 проц. і г. д. Здавалася-б што і ўсё добра.

Але Каханавіцкае таварыства ўмудрылася зьніжаць цэны за лін па

Напрыклад, на тым самым тавары-сьце такіх перавышэньні ў налад-ных: мыла 12,2 проц., газа—7,7 проц., цукер-пасок—3 проц. і г. д.

За такое зьніжэньне недалёка і да-суду.

Я-на.

Шчасьце разьмякла і зьнізілася

На дзвэры вьлілі лаубы палавога вь-сеньня туману старанна зьяўляюцца з лямі разьмякчым сьнег, з пачарылых і набрэхных сьляжыных отрыч отаваляю агляніі пропалі вьды, падліі намонычымі ўні і ўтваралі аднатонна глужі бульбаны. Мокрая павя-ра націскала сьнімі грудзямі на будыні, здаецца робіць іх гарбатымі, забараняла воль-на аглядаць што робіць намонычымі.

У такіх дні каласе—мокрая нурьма, птушка, ласей разбурана гняздо; мастрой—па-двор’е перад буром.

Праўда, Кірыла Шуляк—отарышны Сірыль-скага спажывецкага таварыства—у гэтыя хмурныя дні раньняй вьсёны адчуваў сьце но-

вады і лані; мастрой быў у яго добры, вь-сёны, націс мокрым вьсёны не адчуваўся на яго сьведомасьці.

Кірыла ўвайшоў у драму, сьце ў кьос-нае вьсёны і на чэрзе глядзёў то на гурой, інія купалася над отрыху сьведнай каты, та на маладую монку Мікшыну, што ўвайшла за прымаўня гэтага паддочу пануе прада-даюны тавары.

І чаму-сьці сьніны ўпамінаўся Кірыла яго вьсёны, што лшчэ больш надла ўвэчнень-ці ў сьніны непарушным шчэпчым.

У драму ўвайшоў Мікшына, але дэбёлі Мі-кшыны бацька Міхэйла Гвозд—закрушчым і дастаўчым тавары ў Сірыльскае спажы-вецкае таварыства, у янога ад нейкай сама-задачэнасьці зьявіў сьведчэньня вьсёны бьтэ-па на тавары, як сьніны зьяўляюцца на сьніны, і яго над пахажу была пошта для коопэратыву.

Сярод газет і павестан, Кірыла зьяўляю-ца зьяўляюцца на лін кьоснае гварыла, што лют з ахурці. Разарваўшы канвэрт, Шуляк пьліна ўпаліўся пачыма ў надрукаваны на машыны дырэктывы. Ужываючы на яго ма-дэлі, жьціццэпрадасным тавары пачала зьяў-ляцца глыбокая нераздадэнага задумьнісць.

Гэта зьяўляюцца Мікшыны. Адпаводьшым сьляня, лін падыма да мукі і пачынаўся што лшчэ цэнтр.

На палюбойні—хавалючы ў сьце не-здабэнасьці адказу Кірыла.

Гэтым часам паддочу да дьцяй і Мі-хэйла, Мікшына абрыніота чытала:

— Зьніжэньне цэн... 10 процантаў за лін рацыяналізацыі... упрощэньне... спараччым апарату.

— Дні у чым рэч?—пануеўшым лшчэ вь-пыталася Мікшына ў шула.

— А ў тым, што бюро комоамольскай вьсёны ўжо отаваля пытаньне аб сьведчэньні штату ў нашым коопэратыве, але лшчэ адста-жэ, дэнезэў, што гэта комоаччыма. Цяпер вьсёны пачынуць падпавідаць.

— Яго-ж тае гэтым комоамольскі дума-юць сьведчэньні?—ушчыўся Міхэйла.

— Цібе... Мікшыну і... таёго Лянона, — Я-на гэта можа? А хто-ж тавары купіць, хто іх будзе прадпалаць, хто падлікі загадаць.

Шуляк цяпер было зьсім лшчэ, што зьніжэньне цэн—отані зьніжэньне яго шчэп-цы: монку сьведчэньні, цэны танкама, і шьтэ-ру не анічэнь.

Аб прысоданай дырэктыве з ахурці ішоў доўга гутарылі зьяць з цэсчым і паравчым трымацца, цэны зьяўляюцца шьтэхам заўкомі та нараў па дэсавейшай цэне...

З такога часу прашаю чатыры месьці Мікшына пьліна чэрвёны. Быў кьоснае шьтэ сьведчэньні Сірыльскага спажывецкага таварыства. Рабіў справядна Шуляк.

Потым вьсёны пайшчыкі і неспарчым ючыся «ірылі» праўдзёны:

— Які гэта вы там зьяўляюцца... купіць газу, а лшчэ гарэць ня хоча, вьдэ там, ці чорт яго вьдэ шьтэ.

— Штэ раней быў кусок шьтэ, дык зь-раз паваліла яго.

— Дзе ўзяць паддочу над боты? Хоць баротэаўна паддочу!

І лшчэ шьтэ газарылі.

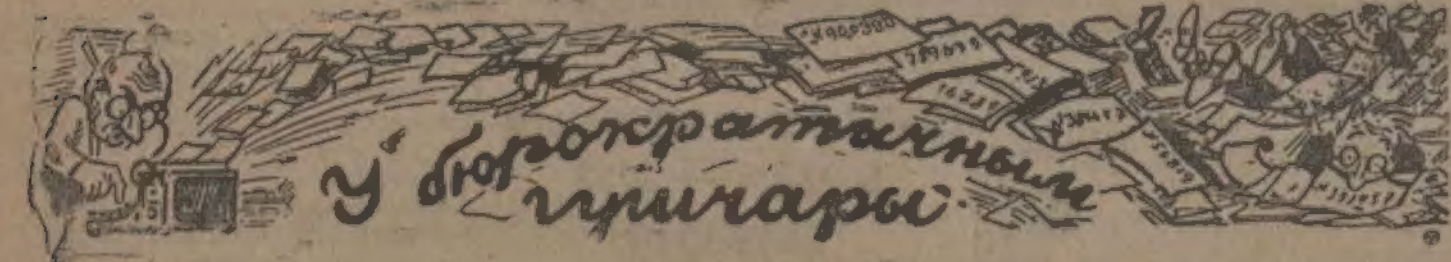
А Мікола з ячэйкі комоамольскай ушчэ аралаюць.

— Мікшыну Шуляк, Міхэйла Гвоздэ, Лянона Гвоздэ сьведчэньні... За гэтым гроты больш упарта прадпалаць зьніжэньне цэн.

Гэту прапанову зьяўляў паставіла.

— Вьсёны Кірыла з сьтэду. На дэра-сонца, сьніны, музьяна, а ў яго лаубы туману разбурана мастрой зьяўляюцца разьмякчым «шчасьце».

Зьм. Паваротны.

Бяз роду, бяз племені.

Да каго належыць вёска Сьліжэй?

Справа наш сьце кароньні ў мінулым 1925 годзе.

Грамадзяне вёскі Б. Сьліжэй, Шклоўскага раёну, пераплацілі за лес мясцовага лясавічэна 21 руб. 60 кал. Гэтыя грошы лям павінны былі атрымаць пазад, аб чым ім парадзілі павідаць заву. 29-га сьнежня 1925 г. лям падаюць заву сьляну ўпаўнаважанаму для перасылкі Магілёўскаму інспектарату лясюу, заву, у якой прасіць завартаваньня грошай, лям лям ўнесці ў ласу лясніцтва.

У Магілёве, кам атрымалі гэтую за-лу пачалі думаць, раздываць і ўраціць ушчэпчым, што ў выніку рэаіравалі, лясю адбываюцца, вёска Сьліжэй адшліла да Аршанскай акругі. 14-га студзеня 1926 го-ду лям заву як лямікова засьляну да іх, накіроўваючы Аршанскаму інспекта-рату лясюу.

У Воршы заву, адшчыўшы цым месьці, накіроўваюцца 13-га лятага ко-пмьскаму лясніцтву з прапановай вы-павідаць грошм.

Але лям тут-то было... Даміт Коппьска-га ляснічэга гэта «што з вьсёны ўпа-дэ, прапала». Пачакаўшы 3 з пал. ме-сцы, ён 22-га лям адшчыла ўсё пера-піску Шклоўскаму ляснічэму з прасьбай павідаць ці сапраўды ў сьляня вьска Сьліжэй былі ўзяты грошм.

Ротна 2 месьці народзілі ў Шклове спраўкі, і толькі 21-га лшчэ перапіска прасьляюцца Коппьскаму ляснічэму з па-веданьнем, што павідаць вьска Сьліжэй на ўмове ад 17-га кастрычніка ляс сь-тэчу перададзён і што ім павідаць атрымаць 21 руб. 60 кал.

Здавалася-б, што гэтым можна было-б справу закончыць. Але дэміт Коппьскага ляснічэга лям ўжо вьсёны. З Коппьска-га паўторна заву ў Шклоў аб вьсёны за атрыманы ляснічэны ад сьляня грошм. Шклоў адказвае, што вьсёны павідаць зьяўляюцца.

9-га сьнежня 1926 году Коппьска-га ляснічэга шьтэ ўсё перапіску Аршанска-му лясному пад’адзьяленьню АКРЗА (за гэты доўгі час інспектарыят лясюу ўжо паспелі пераіменнацца ў пад’адзья-АКРЗА) з прасьбай парадзіць, што рабіць з заву.

Нарада Аршанскага АКРЗА дэсала таўмачэньне вьсёны характару:

— Нам неабходна зьяўляюцца ў Смо-гло (Смоленскі Губ. Лесотдэд.) зьштра-баваньнем вьсёны для зьяўляюцца сь-ляням грошм, бо лясавысць тая раней уваходзіла ў Смаленскую губэрнію.

17-га студзеня 1927 году Коппьска-га ляснічэга вьсёны перапіску ў Ар-шанскі АКРЗА. Фін аноў лям вьсёны, што рабіць.

27-га студзеня па 10-ці вьсёны ар-кушам перапіска накіроўваюцца ў Шклоў-скаму ляснічэму з вьсёны прась-баць даць адказ па гэтай справе «па сут-насьці».

Шклоў павьдэлае праз месьці, 23-га лятага, што адказ «па сутнасьці» ім быў ужо дадзён 1-га сьнежня 1926 году.

Атрымаўшы такі адказ, Аршанскі АКРЗА 1-га красніка 1927 году шьтэ ўсё перапіску, лям набралася ўжо 14 аркушаў у лясное кіраўніцтва НКЗБ. Ар-

шанскі АКРЗА павьдэлаю, што грошм вьсёны лям можа, бо лясавысць тая тым належыла да Смаленскай губэрніі.

Лясное кіраўніцтва НКЗБ не захачела быць аргінальней свайх папярэднікаў і

Як 7 чакалі аднаго.

Па рамонту 1-й сьмэчэй бьтэніцы ў г. Магілёве прадпалаў рабочы Соркін. Пра-цаваў Соркін і па паддочу, — прадпалаў па вьсёны кіраўніцтва.

Толькі бьтэ вьсёны пачалася з таго, што за гэты вьсёны дні Соркіну ча-мусьці вьсёны не захачалі.

Тав. Соркін паддочу пытаньне пера-даў Камхоу аб аплэце за вьсёны дні.

Справа Соркіна была вьсёныча да сьтэчу ў тудайскай сьсці Магілёўскага суда па 10-е сьмэчэй. На суд былі выклі-чаны Соркін, тры рабочы сьведкі, тэ-жэны Камхоу, прадпалаўнік сьмэчу будаўні-коў і прадпалаўнік Камхоу.

У дрымучым лесе бюрократызму

(Гутарка з сьлянямі)

Сьлянін Бародзіч, Сьмэчэйскага раёну, Жодзінскага сельсавету, пры-ехаў у Менскі АКРЗА за копіяй па свай справе. Там яму казалі:

— Прыедзеш праз тры дні,

Роўна праз тры дні ён прыехаў аноў у Менск. У АКРЗА адказалі:

— Копію тваю паслалі ў Сьмэч-вічы, павідаць туды і атрымаеш Копію неабходна была яму аба-

вьсёны туды па месьці і яму пры-шлось паехаць назад у Сьмэчвічы і адтуль ужо лшчэ... з копіяй у Менск.

14-га красніка накіроўваў сьтэ перапіску ў Магілёўскі АКРЗА.

Чаму?... Вьсёны чаму... за таўмачэнь-нем.

Чытаю мьсць ўжо надта абрыдзёлі доўгія перапісчым шьтэчэй гэтай сьм-най перапіска пьліна ўстановамі, якіх шу-калі адзін у другога адказу «па сут-насьці» і вьсёны яго раздываць не маглі.

Тым лшчэ можна сьце ўшчэпчым ак усё гьтэлы справа абрыдзёла самым «вьсёны-кам» перапіска—сьляням вьска Сьліжэй.

А гэтыя ўстановы?... Думаецца лям лям пьліна чьтэ шукалі?

Ім сапраўды трэба ўжо даўно было даць адказ «па сутнасьці».

Апошні не зьяўляўся. Разбэр справы адклалі да 9-га лям. З гэтым тэрміну былі абвешчаны тым-ж самым асьсім, але прадпалаўнік Камхоу аноў не зьяўляўся.

Ушчэпчым разбэр справы вьсёнычым па 20-е лям. Прадпалаўнік Камхоу лям адклалі на 30-е лям.

З чалавек зьяўляюцца акуртна, сьтэ-дзі з рашчэ да вьсёны, чачаючы разбору справы, кожны раз губляюцца 24 чалавек-рабочых дні.

Камхоу—прадпалаўнік зьяўляўся народ. Куды ім лшчэ па розным тав тудайскай тудайскай.

Сьляня вьска Малаўса Вузь

ЛІТАРАТУРНАЯ СТАРОНКА

Р. Намлыга.

Да дому.

Бэзавы вечар, цудоўны
Лег каля плоту ў кустох
З малавасцю пеннай, нароўнай
Больш залатца на мот.
Думкі мае, лятучыя
Ветры бягуць наўдалгон.
Ведаю, бацька оўторне
Сына огоньня свайго
Колькі пастрыма вушамі,
Гляне вяселасць з вачэй
Колькі спаткаўце ўцямі
Грывай вітаньне затэ.
Вось мне чусца гоман,
Сэрца напоўнена ім.
З шорахам звыкоў саломы,
Люба мне поле і сін.
Люба глядзець мне, як званяць
Зоры ў начны снігавы.
Роднае, мілае з гонам
Цягну мяне і заво.

М. Хведаровіч.

Сонечнай далінай

Расцьвілі, ў палёх валашкі,
Абудзіліся палеткі.
Надзявае луг сарочку.
Шоўнам вышчутую ў кветкі.
Сонца сьвет лёс шафраным.
У небе воблакі-лябёды.
Прытуліся ліст наштамны.
Да суседні ліпы-цёткі.
І ўсёму зямному сьняня,
Што жыве, цвіце на сьвеце.
Адбівае ніц паклоны—
У каточках вербных вецце.
Назваляю сэрцу біцца—
Ні стрымаць у грудзях болей.
Прывяла вясна сястрыца
Кветак у шоўнавым прыполе.
У няжывым спачываю,
З песьняй раўса ў даліну.
І пад гукі мандаліны.
І граю песьні маю.

Н. Губарэвіч.

Выйсьці ў поле...

Выйсьці ў поле,
Выйсьці ў сьлязі
Выйсьці ў сонцу на прасторы
Днём размаіста вясёлым,
Днём квітнелым у зады...
Стань на ўгарах перакошам.
Дзе на сонечным рэліефе
У калістасці мурожнай
Шэра нядер пахаліны
З аднаго мне боку будзе
Горад у сонечных калілах.
А з другога—весь у грудзі
Вяснянскі з сінняй далі.
Хай вітаць бжыжкі крыніцай
З гатай вядзі пудатай
І высокім камініцам,
І мурожным перакатам.

— Дамой, дамоў, дзяўчыца Мак-

Антось Перапелка вучыўся ў горадзе,
У адной з вышэйшых навучальных уста-
ноў. Паступіў ён у той час, калі ўжо
на патрэбны былі камандыроўкі, а траба
было толькі вытрымаць экзамін.

Раз або два ў месьці, ён атрымліваў
з вёскі ад свайго бацькі грошы.
Радам з гэтым бацька пісаў:

...Дарагі сын, Антоша, мы жывём
на старому, ды яшчэ і лепш. Ты ведаеш,
што ў нашым млыне было аламаціста вы-
даўное кола, цанер, дажукчы мне само-
му, я падмайстраваў яго. Працуе добра.
Зара маю вылікі заво, нелькі шмат пры-
нжджае малаці.

Думаю пабудоваць зьвядзі двор
таксама чайную. Зямлю думаю аддаць
варонцу Патрыку Міхасю... Ты, сыноч,
прыжджай к лету да дому. Прадаваць
ня буду прымушаць нічо... Прыжджай,
пагосціш і адпачнеш. Чакаю. Твой баць-
ка Янка Перапелка.

Вясна была апошні дзень навучаль-
нага году. Антось Перапелка сьдзеў у
свайей каморцы.

Вакно ў ёй, з накрыўлінымі троха ра-
мамі, было адчынена.

Сядзі далятаў шум вясновага вулічна-
га руху, крык аўтабусаў і паступовыя
стукі конскіх капытаў аб галы брук.

— Заўтра траба будзе адпавідаць да-
моў,—думаў Перапелка.

II.

Назаўтра сонечнай раніцай, прарэз-
ваючы туманы, ішчэўся на бліскучым рэй-
сам цягнік. Антось Перапелка сьдзеў у
адным з вагонаў на другой паліцы.

За вакном адны малючкі зьмяняліся
другімі. Перапелка глядзеў і думаў:

— Як гэта ўсё пабудована: ўсё ба-
жынь вудзельці і рухавцы. Поле, лес,
горад, вёска,—ўсё гэта неск падобна на
вадзяное кола меляныцы нагой бацькі. Не
разабраў, дзе пачаў, а дзе канец.

У... у... у... моцна працягнуў цягнік.
Гэта поезд падыходзіў да станцыі.

— Ну, Антось, рыхтуйся вылазіць,
скажы ён сам сабе і пачаў напільна
свай паліто. Цягнік цяжка ўдхнуў і за-
станавіўся.

— А, Антось! Хтосьці крыкнуў над
яго вухам, калі ён стаў на пероце.

Аглянуўся. Перад ім стаў сусед яго баць-
кі.

— Да цябе сёлі дамоў адзеце, заш-
таўся Максім.

— Дамой, дамоў, дзяўчыца Мак-

— Значыцца патрэбна дамоў іх не-
будзь завесці саміх. Мо' калі дзякуй
скажаш...

Пераз паўгадзіны на пыльным шляху
фурманка павяла Антосю Перапелку.

Як у нашай вёсцы справы? запыт аў-
ся Перапелка ў Максіма.

— Да нішто сабе, жывём помаленьку,
адсёдаўся ўжо. Чакаем, што далей пойдзе
на чарзе. Вось так і жывём, толькі вот
корму скаціне не ханіла гэтай вясной.

Знасеце ўсе страж палушкі на сачку. Га-
руём памаленьку.

З-за зялёнага лесу стала выплываць
спавань вёска.

Мяні бацькі Перапелкі парушаў
вечарнюю пішыю сваім роўнамерным шу-
хам.

III.

У хатце Янкі Перапелкі сьветла. Га-
ручы лімпа. Стол накрыты белым па-
стоўлікам. Доўгім чэп ад людзей поўна-
юць на белым сядзенам.

— Ші, сыноч! Госьці ўсёж такі ты
нам, гаварыў бацька навіваючы сыну ў
шклянку мутны самагон. Маці Алёна стаў
ляла на стол аду. За вакном мучала бе-
лая біроза. Дзеці на вёсцы пракрываў
пешы.

Позна ўжо ноччу Антось круціўся на
ложку пад коўдрай. Яму чуўся гарадскі
шум, крык аўтабусаў, вакон бадаліся
якіясь пелі.

Усёда за гэтым вечарам папалалі ці-
ха і лагодна дні адпачынку для Антосю
Перапелкі. Цялымі днём хадзіў ён каля
рачкі. Купаўся. Высаўшаў на жоўты бо-
раг і ляжаў жытамі на гарачым піску.

Маці ішчадала госьцю-смына: карніла,
кляпаніла аб ім.

У бліжэйшае сяло Новую Ніву, дзе
быў сельсавет, Перапелка ішчэ не хадзіў.
Думаў—працай закідаваць.

Была нек надзея—гарачы летні дзень.
У Новай-Ніве глуха гулі араны. Народ
ішоў, хто ў дарэву, хто ў кватэрату, а
хто ў сельсавет, а хто проста хадзіў так
сабе гуляючы.

Перапелка ўстаў сьняня рана, адзеўся,
пасьнедаў і пашоў у «цэнтр», як ён на-
зваў Новую-Ніву. Хлопцы убачылі, ача-
нілі.

Пад вечар малады ханец Засіп
пазнаміў Перапелку з наўдана прысла-
най ў медунет фельдшарыцай Нінай.
Гаманілі аб усім.

Пасля гэтага часта павядаў Пера-
пелка сваю знаёмую. Сьдасі, Перапелка
гаварыў сьветыматальнымі кампліманты,
перабіваў з пустогі ў парожняе, каб
правесці хутэй час.

За вакном ў прысадзе цілі кветкі,
шумела старая ліпа. Над рашіцу на квет-
кі ляжылася сярэбраная раса. Прасед-
ваў так да раньня.

IV.

Адным вечарам Перапелка сьдзеў у
адчыненага вакна ў хатце свайго бацькі.
Пачынаў калыхацца вясёрык. Ён чапнуў
сабою на галаве валасы Перапелкі і за-
дыраў іх у гару, чым ханец адарваць
іх і панесці з сабою. Цотым пералятаў
ва кніжкі і шуршаў дзістамі. Раптам
гром стаў мацней і мацней, ярчай і яр-
чай бліскала мелянка. Падыхнула на-
вальніца. Перапелкаўся грэх.

У вакно глянуў бліск.

— Ніж пажар.

Выскачыў са вуліцы. Кудзельна па-
ліскалі іскры ў паветры і ў адзін момант
тухлі. Крык, шум, грэх, позым—ўсё
зьявілася ў кучу. Цётка Дар'я сханіла
ікону казаскай бохай мацеры і бегала
накол запаленых хат.

Пасілі ў цибрах наду, тушылі. Да
раньня дзеяць хат агаразі. Чорныя га-
лавышкі турніліся сінім дымам. Пахла
спаленым. Пажар не дайшоў да сарадзім
вёскі, да хаты Янкі Перапелкі. Раніцай
навіваў ён сабе грэху самагону.

— Става не гаспаді! Ваступіўся за
мяне!

Тойжа раніцаю пагарэлыцы сабраліся
на сход ў хатце Машыя.

Уся вёска была на сходзе. Гаманілі,
бадалі.

Ухвалілі зрабіць добраахвотную дапа-
могу пагарэлым.

— Сабраць грошы і даць іх Антосю

Янкаваму, ён скорэ едзе ў горад, ніхай
троха паклапаціцца аб нас. Яму бачыде
зручна, а нам самім ня выходзіць.
Хлопец свой, разам тут гадаваўся, няхай
выклапаца за гэтыя грошы лесу пага-
рэлым. Так вась што, траба яго па-
знаць і сказаць яму так...

Верні падхалілі другія. Траба па-
знаць яго...

— Таварышы, я настаяю ў ге-
радзе за нас.

У горадзе ў ўсе установы ведаю, усіх
начальнікаў знаю—гаварыў пасля на сходзе
Антось.

Позна размаіўся сход.

V.

Туманай вясёнай раніцай ехаў Пе-
рапелка ў горад. У кішэні 35 рублёў,
што даў яму сход, да бацькавым. У га-
лаве быліліся думкі і жыцця пакапні.
Усёшніў, як вясной ехаў з Максімам,
пра пажар, павальніцу, Ніну і доўгія
летнія вечары, праведзеныя ў яе. Ця-
гні стагнаў, раўса ўсё ўперад, у далёкі
горад.

Праходзіў верасень. Перапелка пры-
ступіў да заняткаў. Вечарамі часта хадзіў
ў кіно ішчэ пачаў да хаты, заходзіў ў
стары пакрыўлены домік, там знаймы гео-
падар даваў лямпачкаўчыя дэва бутэль-
кі піва, булук, каўбасы.

А сьлязіне чакалі ў гораду спраў на-
конт лесу.

— Надзеў, бадай,—пачалі гаварыць.
Напісалі ў горад ў ўчэбную ўстанову,
дзе вучыўся Перапелка, заву.

Цяпер Перапелка ўжо ня вучыцца ў
горадзе. Ён паміагае бацьку зьбіраць
«фунты» за памол. Звычайна, калі ён
сыпце прымае зерне ў мех, на сьляні-
на паўрае надта злосна, як бы думае—
і ты пісаў заяву на мяне!

3. Бульбяні.

У палёх, палёх.
Дзе прастор, прастор
З бараной хаджу
Там дзе біцца бор.

Баран-м мац,—
Зубі вострыя.
Барануй, раўну
Поле роднае.

Цяліну дзіран
Кіла нем бары.
Скілья злосна рэж
На куокі дзёры.

А над гарамі
Над раўнінамі
Зьвініць птушань оёну
Пералісамі

На німгу гляджу,—
Дзяган стужымаю

Удалы цягнецца, удалы
Мяна сузкая.

На мяліны трапа
Ды раістая,
Срэбра нявольні
Білішчы чыотыя.

А мк вецер чуць
Хай пагоніцца
Трава росяная
І вальніцца

Ой, раіначні,—
К сонцу зорачні
К нізу падаюць
У баразеначні.

У палёх, палёх
Дзе прастор, прастор.
З бараной хаджу
Там дзе біцца бор.

ТАРАС ГУШЧА

ГІЛЛОЕ БАЛОТА

(Адыван з апазданьня «На прасторы жыцця»)

(Працяг. Глядзі «Ч. 3.» № 63 (445) і 64 (446)).

Дзяўчыца Сымон тайком захапіў рыд-
зэўку і таксама папер на Сухія Груды.
Схавану рыдзэўку ў кустох, а сам на
месца работы падыходзіць. Крок прыпы-
нае, разглядаецца. Бачыць—высокі вал
расьце, дружна ў паветры зямля кідае,
хвалікі панілі і хутэй зямлякопаў відзі.
Сам сабою сьмех набітае на губы дзяў-
чкі Сымона. Дзе работа, а дзяўчыца Сы-
мон і дарэду любіць даць. Падыходзіць.

— Пачаўся вай,—пачынае дзяўчыца
Сымон і не канчае: богавай дапамогі ім
ня трабіць—ну, Троцік ці што,—канчае ён.

— Понар!—заукалі хлопцы з рову.

— ура, дзяўчыца Сымон прышоў.

— А чыку гэта, дзяўчыца, блз рыд-
зэўка?—запытаў яго хтось.

Я толькі проста пасадзець хачу.

— Добра ўжо і тое, што дзяўчыца
хоч і разглядаць прышоў.

— Эх, вы!—скажаў дзяўчыца Сымон і
крута ў кусты павярнуў, а ахуць а рыд-
зэўкаю ідзе.

— Бравэ, бравэ, дзяўчыца Сымон!

— А вы што-ж хумалі, уломал дзяў-
чыца Сымон?

І захапіўшы дзяўчыцу алямі, пачаў
кідаць яе на горш вальдхы.

— На бойцы, Алёнка,—гаворыць да
яе пішом Сьдэнка—галазі, унь ішчэ
дэа дзяўчкі калі балота пахаджаць.

Алёнка радасна ўсьміхаецца яму, у
вочы заглядае.

І прадаў, што ні дзень, новыя работ-
нікі прыбываюць. На прыдзе адзін, на
яго нёсца два станцы. Сама ўжо праца
пачае, заадае чалавек, бо ў гэтай

дружнай грамадзкай працы так многа і
музыкі, і позы, і сілы, і харастае.

Ішчэ гучней загаманілі Сухія Груды,
а балота наўчыць панура, закрывіўшыся
залепаю коўдраю. Дзед-дуб а-за балота
глядзіць на Сухія Груды, як-бы грама-
дою любуюцца. А грамада працуе. Ішчэ
гучней ляпачь сінія, жоўтыя, белыя
кавалі змаі, сробрам і золатам калду-
чыся на адзін і на другі бок канаву. На
пільнішае месца выбіраюцца, ішчэ спар-
ней няцягаюцца канал. Паглядзець—лю-
бата. Усё сьлае часам зьбіраецца тут.

Адны—працаваць, другія—проста так са-
бе, палюбавацца. Нават чужыя людзі за-
ходзілі сюды. Глядаць ды галовамі тра-
суюць.

— Сенакос, сенакос будзе!—кажучь,
і Гіллоэ Балота аглядаюць.

— Сусьціць-бы і нам свае балота!

— Няма наму пакамадаваць нам!

— І няма ў нас блізка такой Мі-
рані!

А заборцаўцаў ішчэ больш ахвота
падыбае.

Калі Гіллоэ Балота пастаюць часамі
дзяўчкі, глядзяць, мяркуюць, проэкты
строіць. Тут і тэхнікі—спецыялысты: што
ні скажа як у сядзінку ўдзельці.

— Гэта што?—на суку запачаў усякі
патрапіць, а вась як ты на балое па-
скачаш?—часамі пачуецца і голас навар'я.

— Дармо, дзяўчыца і балоту пашпэ-
чам, дамо рады,—заспакойнае Сьдэнка.

— Маладыя моці і ў балое ня гра-
нуць,—задыроста адгукнецца хто з мо-
ладзі.

Цяпер старых і на адгоніш адгатаць,
у смак увазілі. Уся гэтая справа сталася
блізкай, дуну мазолаў, дункі зайнала. А
работа была нялёгкай, перашкоды былі:
расьцеюць тут свае сярэбраныя новады
грымотныя хмары, лажыў нальняць у
канал, а там работа надышла, сенакос,
жніво. Рабочыя рукі адхіліліся. Але
Сьдэнка ўпарта вядзе сваё, ні разу ня
спынілася работа. У 20 чыслах ліпеня
роўны, глыбокі, акуратны канал ляжаў
між Гілым Балотам і рэчкаю. Але папе-
радзе было яшчэ многа работы: траба
пратку зрабіць на балое ды прарэзаць
заставу, залучыць канал.

Тут было многа гоману і спрэчак і
розных проэктаў, як наладзіць работу на
балое. Адны казалі, што траба пасьці-
лаць грэбляў а двух бакоў, дэ-б магі
стаць рабочыя, каб прачысьціць пра-
току.

— А мы гэта зробім прасяпей і ска-
рай-Сьдэнка Міхасю Барута.

Ён таксама блізка да сэрца прыняў
гэтую справу і дапамагаў сыну. Зьбілі
яны дзьве нары іхадзіць кладак а до-
мак і прынеслі іх. Палажылі кладак на
балота, на маладзі работнікі пасталі і па-
шкі зарушыць Гіллоэ Балота. Мадэнта-
кавал зрабіў спецыяльным рыдзэўка-
кашым і сам прывёз іх сюды. Перад за-
ставаю для вадзі расчысьцілі шырокае
месца. Работа в канцы падыходзіла. Сьла-
ва пачыналася да «існаса».

Тры дні аставаўся да «існаса».

— Мы свой «фэст» устроім,—кажаў
Сьдэнка, бо моладзь гаварылася пусьціць
канал ажраў у гэты дзень, калі зьбірацца
народ калі «сваго калодзежу». Падгата-
валіся, як мае быць. Проціў заставы на-
бралася многа вадзі з балота. На рас-
чышчаным месцы цэлая сажала стала,
і вада ўсё прыбывала. Прошу уважуху ў
ханы зрабілі дашчаную заставу, а зямлю
выбраў. Праз дошкі ў канал вада патро-
мі прасочвалася, і малюньчыя крынічка

пакаціліся па каналу ў Міранку.

Народ замітусіўся, паваліў агроністаю
грамадою. Аліруўся а Ціт і ня ведаў,
што думаць: ці гэта пад «свагты кало-
дзеж» народ валіць, ці на канал глядзець.

І сэрца яго затрыўшылася. «А можа і
аню дапаможа мне гэты ладка», паду-
маў ён і з непакоем правіў сьвагты лі-
тавіні.

Валі «свагты калодзежу» спыніліся
толькі старыя бабкі, калекі, а некаторыя
жабраці о лерамі і гармонікамі таксама
панілі за народам на «Сухія Груды».

Калі дашчанай заставы наспіралі хлоп-
цы курганок зямлі. На гэтым курганку
стану Сьдэнка Барута і ўся моладзь, што
дзень у дзень вальвала тут на фронце
працы. Загарэлая, змораная пажэаю пра-
цаю, яна была ішчэ сьлава, жыла. Яна была
горда сьвадомасцю, што зрабіла вялікую
справу, бо падышла цяпер важная хвітка,
якую жылі яны ўвесь час свае ўпартае
працы.

— Таварышы, грамадзяне!—завынеў
малады голас.

Узварухнуўся народ і заціх, а на са-
мым версе курганка стаў блз шпані
Сьдэнка Барута і гаварыў:

— Мы вельмі рады, што прынялі вы
на наш «фэст», на наша казодое сьнята
працы. Мы прадавалі, каб сусьціць з
быстрам рэчкаю гніла Гіллоэ Балота, каб
на яго месцы вальдзёў кургану гра-
мадзі луг. Сотні гадоў паклаліся на
«свагты калодзежу», і сотні гадоў стала
тут Гіллоэ Балота, заражала паветра і
разносіла хваробы. І «свагты калодзеж»
не памагаў нам. Таварышы! Задумайцеся
над гэтым. Не «свагты калодзеж», не
маліты бадошаў дадуць вам шчасьце і
дабрабыт, бо шчасьце і добрабыт—у нас
самых.

Тут зроблена спроба, каб паказаць
сілу дружнай грамадзкай працы, і шчы-
бачыде вынікі яе, бачыце сваімі вачамі.
Але мы зрабілі малюньчыю частку таго,
што нам траба зрабіць і што мы можам

зрабіць. У нас няма добрага будынку
для школы, а дзе і няма колы, народ-
нага дому, бібліотэкі, пашы дзеці ўзгук
блз догляду, нашы сьляніныя строкі
спрымаюць пажарам, нашы дарогі тоўня-
ца ў граві, на нашых грэблях гравуюць
коні, на нашых вастох вальдзёца людзі
і жылія. А ўсё гэта можна ўхіліць, сва-
імі рукамі пабудоваць новае, моцнае, пры-
гожае, і калечна, патрэбнае нам. І гэты
мы зробім, калі будзеце выстунаць гра-
мадою, дружна, згодна. Дык ніхай жыць
свабодна праца! Ніхай ажрасаюць і ра-
ваўніца грамадзікі «калектывы працы».
Ніхай нашы падбаласці прайдуць разам

15-га ЧЭРВЕНЯ ПАЧЫНАЕЦЦА ПЯЦІТЫДНЁВІК ГАЗЭТЫ „ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА“.

Хто як шэфствуе?
ЛКСМБ на трэцім месцы.

На вестках Балтыцкага фасту на першым месцы па шэфстве над фастам стаіць маскоўская, ланіградская, беларуская, ніжагародская і яраслаўская арганізацыі камсамоў.

Тульская і уральская арганізацыі па паўгоду на пішучы чырвонафлётнай і не

адказваюць на іх лісты. Але самымі хронічнымі шэфамі аказаліся арлоўскія і ўладзімірскія камсамоўцы, якія да гэтага часу не звязаны ні з вайсковым арганізмам Чырвонафлётнай прапарушчэ арганізацыі ўсёагульнай пераклічцы камсамоўцаў шэфай.

Дом адпачынку ра-
бочай моладзі.
За 2 тыдні—15 рублёў.

Менскі АК ЛКСМБ сумесна з АК Ахоўны Здароўя арганізацыя ў Вясняноўцы (пад Менскам) дом адпачынку рабочай моладзі.

Дом адпачынку будзе працаваць з 15-га чэрвеня па 1-е верасня 27 г. Кошт аднаго месца на 15 дзён—15 руб. Жаданую адпачынку камсамоўцы і рабочая моладзь павінны аплациць у АК і ўнесці 50 процантаў кошту месца.

У АК праводзіцца кожны дзень запіс ад 6 да 9 гадзін вечары.

Балота красуе!
На Менскай балотнай станцыі

Менская балотная станцыя мае 40 дзесяцін добрых сенажаці, 18 дзесяцін аўса, 29 дзесяцін бульбы і гародніны.

Апроч таго, на асушаных балотах пасаджаны маляна, парані, агрэсты і закладаны плаці для клубнікі.

Сярэдня ўраджай сенажаці на асушаных балотах пераўтварае 350 цудоў. Галоўным чынам тут разводзяць віну і пімафелуку.

Сечета балотная станцыя карыстаецца для вяртання трактарамі сямімі Фордзон, які добра працуе на асушаных балотах.

Праводзіцца выхаванне, якія гатункі лобжжа лепш растуць на балотце.

Фізікультура
Да анруговых спаборніцтваў

Менскі акруговы савет фізікультуры падрыхтоў праграму анруговых спаборніцтваў. Яна складзена з наступнага:

1) Бег на 100 метраў для мужчын і 60 для жанчын. 2) Піхальне джа. 3) Кіданне дыску. 4) Скачкі з разбегу і ў вышчыню.

Пленум Вышэйшага Савету

Чарговы пленум БСФК склікаецца 20-га чэрвеня на наступнай абласцкай дэле. 1) абласцкіх саветаў Чырвонага Спортінтэрну; 2) дэлегацыяў БСФК; 3) формы і матэрыялаў фізікультуры; 4) дэлегацыяў Магілёўскага АСФК; 5) бягучыя справы. На пленум запрашаюцца па тры прадстаўнікі ад кожнай акругі.

Новаўве, а змяня мінкі
фізікультурынаў.

На гэтых днях
выходзіць у друку
ЗБОРНІК„Да дня вызва-
лення Беларусі ад
беларускага“

выдання ЦК ЛКСМБ Галоў-
палітасаветы БССР
стар. 112 цана 60 коп.

У зборніку змяшчаюцца:
Матэрыялы для
дакладу
Апазданні
П'е с м
Выдавецтва „Чырвоная Зьмена“

У тры радкі

○ Другі выпуск Беларускага Комуэу
аб'яднае 12 чэрвеня г. г.

○ 26 машынных таварыстваў налічваюцца
ка вера ў БССР.

○ Усім студэнтам БДУ, якія разаміж-
ваюцца на валапы, выдадзены адназначны ін-
струкцыі і агульны план грамадзян прадцы
у вёсцы.

○ На Менскай акруге налічваюцца звыш
23 тысяч фізікультурынаў.

○ Выводзіць модаграфічны тэхнікум вы-
пучнае аб'екта 40 прадаўнікоў кіраваньня коона-
рацыі.

○ Двухмесячныя курсы адоля валрых-
тоўні на рабфак арганізацыя готымі дзямі ў
Менску па пытаньне ЦСЦСБ.

○ Пры Мухаў Рэвалюцыі БССР аргані-
зацыя аўрэякі адоля ў якім будучы зме-
шчаны матэрыялы, характарыстычныя ўдэла
аўрэякіх рабочых у рэвалюцыйным руху.

○ 12 чэрвеня адзначыцца Менская агуль-
на-гарадская радыё-экстацыя.

○ Калінінская акруговая газета „Маш
працаўнік“ пачыналася з прычыны ліквідацыі
аўрэякі.

Адказы чытачам

Адамычу (966). Ручная спайкальная ма-
шына каштуе ў „Дзяржаўна-аграмацкіх“
(Менская вуліца) 72 руб., машына—103
руб. і пажыццёвыя цэнтры—113 руб. Ма-
шыны дэлежы ў кредит рабочым і слу-
жачым на даверанасных ад адміністра-
цыі, а злучэнні на даверанасных ад сель-
скай.

Анісімаву (967). З машынаў тэхні-
кумаў на Беларусі існуюць аўрагорскі і
фармапартычны ў горадах Магілёва, куды
і трэба паслаць пашты аб наступленні.
Саванічу (968). У БССР існуюць паві-
ральныя бюро вэспрантэрыстаў (у Менску).
Матэрыялы для яго трэба напіраўціца па
адрасу: вуліца Карла Маркса, каб Карла
Маркса, цэнтрынае бюро вэспрантэрыстаў.

Аму-ж (969). У ВУ будучы прымацца
асобы і 1904 году нараджэння.

С. (970). Дэлегацыя конкурснага экзамі-
ны пры наступленні ў гэтым годзе ў
ВУ на залічваюцца. Трэба вылічыць тры-
маць пафорта.

Рудніну (971). У ВУ РОФСР будучы
прымацца грамадзян БССР па каманды-
роўкам Нарнамаўсавы БССР.

Васілючу (972). „Чырвоная Зьмена“
першаў па расійскай мове на друку.

Сонейку (973). У школы славянскай мо-
ладзі прымаюцца ў вёсках чатырох-годы.
Прадаў называюцца 3 гады. На эканамі-
на атрымваюцца вёды сямігодзі.

Ты вось чытаеш, а твой та-
варыш?

Справу распаўсюджвання „Чырвонай Зьмены“ па-
ставім на ногі.—Тыраж газэты павінен павялічыцца ў
самы бліжэйшы час!

„А хто яго ведае—які выпісваюць“
Ячэйкі горраёну „узмяццяюць тыран“.

Сакратар ячэйкі Нарнамаўсавы ах-
сунуў алажачы на сталі справы, пацёр
рукамі галаву і глыбока ўдыхнуў:

— Казалі колькі мы выпісваем „Чырво-
ную Зьмену“... Вось што—у нас быў да-
клад у дзень друку і мы адпачылі, што
наогула „Чырвоная Зьмена“ нас не за-
вадзіла... Так, аўсім не аздаваліся...

— А колькі ўсё-ж такі ячэйка вы-
пісвае экзэмпляраў газэты?

— Зараз... зараз... 2 экзэмпляры.

Азім выпісвае беспартыйны, а другі—
комсамолец.

Гэта быў адкаа сакратара ячэйкі, у
якой налічваюцца 37 чалавек!

І пацікавіўся—колькі-ж ячэйка вы-
пісвае „Комсамоўскіх Праўд“? Аказалася,
што толькі 3 экзэмпляры. Значыць,
наогула комсамоўскі друк не аздаваецца
ячэйцы... Цікава!

А трэба сказаць, што ячэйка Нарна-
маўсавы—ні вылічачыцца. Амаль уа-
ўсіх савецкіх ячэйках Менску спра-
ва распаўсюджвання „Чырвонай
Зьмены“ пастаўлена з рук вон
дзянна!

Напрыклад, у ячэйцы Белоопсаю-
зу АПА прадаўцаў тав. іткіна ў адкаа
на пытаньне аб выпісцы „Чырвонай
Зьмены“ разказала рукамі ды ўсміхаю-
лася:

— Ня ведаю нічога... Здаецца, толькі
сакратар і азім сёбра бюро выпісваюць,
а больш ніхто. У ячэйцы нашай 20 ча-
лавек.

Па лепш і ў рабочых ячэйках
Праўда, па электростанцыі срыку больш
выпісваюць, чым у Нарнамаўсавы, але ў
адносінах да агульнай колькасці гэта
аўсім мала. Выпісваюць толькі 5 чал.,
а ячэйка налічвае 47 чал. АПАрацаў-
нік сажэ, што „хлонуць не разумеюць, бы-
даў-бы беларускай мовы, але гэта стары
матэрыял! Сявешча дзяр чужэ, што газэты
ня выпісваюць таму, што яна на белару-
скай мове. Тут прычына ў дрэннай
пастаноўцы справы распаўсюджвання
комсамоўскага друку, у халат-
ных адносінах да гэтай справы з
боку актыву!

Доўга шукаў сакратар ячэйкі абу-
ткавай фабрыкі хто-б мог мне адказаць,
колькі ячэйка выпісвае „Зьмену“? Урэшце
знашоўся ўпаўнаважаны на друку, які і
запісаў падпіска (а так не падаў?)

Доўга чакаў а радаснай весткі, але...
драміна! Аказалася, што ячэйка фабрыкі,
якая налічвае 52 сёбра, выпісвае толькі
2 „Зьмены“!

Калі-ж прыдзе копец такім адносінам
да комсамоўскай газэты?

А. Каліта.

„Барацьбіт“ за тыран

„Чытай іхны атыўныя пашты, гадзіцца аб неабходнасці
паштынае ахаваньня на „Чырвонай Зьмені“, узмяццяюць не „тыран“
але само не падпарадкаваны на газэту... На рэспубліка-ах і на
тыран—другое...“

(З доўгай пашты Грыгарчука.)

АКТЫВІСТЫ: Цягнеце, хлопцы, цягнеце, гэта на-
рысна! А я пасяджу, ды пагляджу!...

Пяроўмем гэта!

Ячэйкі ЛКСМ іных гарадоў (Масква,
Ленінград), па гадзіцы на тое, што ў
іх добра ідзе справа па распаўсюджван-
ні комсамоўскіх газет, і праводзілі ліста
такое мерапрыемства: кожная ячэйка вы-
пісвае для сябе комсамоўскія газэты
акрамя падпісцы асобных комсамоўцаў.

Грошы на гэта бяруцца з ячэйкавага
фонду.

Газэты падшываюцца, з іх робіцца не-
абходна выразаць і выпісці дэдаў сраўкі
па розных пытаньнях, цікавых комса-
моўцаў.

Трэба і нашым ячэйкам на гэтаму

Згублены

○ Часовае пасведчанне № 113 на
Імя Матэрыяла, выдадзенае Слуцкім ак-
руговым ЛКСМБ.

○ Сброўскі білет № 206 на Імя Че-
скага Я. выдадзены Менскаруткамам
ЛКСМБ.

А. БАРАНЬНІКАЎ.
Адказныя рэдактары А. КУРШІН.

НОВЫЯ КНИГИ

Атрыманы ў рэдакцыі на рэцэнзую новыя кнігі
выдавецтва ЦК УселиКСМ „Молодая Гвардия“

Кнігі маюцца ў продажы ў Беларускай аддзяленні „ГІЗ“а
РСФСР і ва ўсіх расійскіх аддзялах кніжных магазынаў
Белдзяржвыдавецтва

А. Кирпичев—Повести и рассказы	стр. 23, цана 15 к.
В. Гребенников—Судья сам (в помощь юным натуралистам)	32 " 20 к.
Б. Милотер—Живая газета в отряде и школе	101 " 30 к.
Г. Берман—Судьям звест	110 " 50 к.
В. Рач Ф. П. Васильева—Приготовление пищи	84 " 30 к.
Г. А. Слободкин—Электрификация деревни и школы	91 " 50 к.
Платон Ипполитов—Велосипедный спорт	121 " 65 к.
А. Г. А. Брун—В тайниках человеческого тела	46 " 85 к.
Анна Верн—Патристический шаштан	210 " 2 р.
Соболев—По дубравам и морям (жизни в приключениях Гекли Стеван в Дамас Купа)	63 " 60 к.
В. Маяковский—Эта книжечка моя про море и про людей	11 " 65 к.

НАВУКА І ЖЫЦЦЁ.

Чаму мы сьпім?

Кара бяссоніцай.

Ужо з дзяцінства асвой і сапраўды паку-
тных параў ачыцца кара бяссоніцы. Кіраўскія
мандарыны, якія выданы ўсім чыноўнікам і
уключылі асабіста „асортмантны“ шатак,
заафіцыйна ўжывалі гэту кару ў адносінах да
самых рэальных алаччываў.

Асуджанаму ні ў чым не адказалі: яго
падоўжылі добра напісці, трымаць у сін-
дэла паміжнікаў, дэлегацыяў магчымых туды.
Але ўсім даступнымі сродкамі яму не давалі
свабоды. І гэта сталася такім бяссоніцам па-
ктай, што мінчанамі ад вытрымліваньня і напі-
раў. Пятрава сну аказалася такім-жа неаб-
ходнасцю, як патрабаваньне ад іх дышаньня.

Адвечная загадка сну.

Чаму гэта так? Чаму мы адчуваем такую
патрабу ў штодзённым сьне? Чаму адным
дзяткінава тры-чатыры гадына сну, а другія
ацупаюцца сьне разб'ітымі, налі сьнеда менш
8-9 гадзін у суткі?

На першы погляд усё гэта здаецца вельмі
проста: мы сьпім таму, што адчуваем ачора-
часнае пашыра дна працы. Але чаму тады
свабоды гульняў, адпачынку? І потым—чаму
зладзіцца часта бяссоніца ў тых, хто выкаста
тыпнае сабе работай? Аказалася-б, што яны
вось і пашыры сьне „аўрэякі сьне“.

Нучоныя да гэтага парні яшчэ не разгадалі
аказана і вельмі пытаньне: чаму мы сьпім?
Але ўсё-ж такі ў нас маюцца пашыры кно-
чы да разгадкі і аб гэтым нота павяляюцца.

Уенкі, напіраўцы сьняжата чалавек, ве-
дае, што чалавечы арганізм працягвае жыць і
на сьне: праца сьне і адожх не спыняецца.
Ва сьне многіх робіць шэраў рухаў: напар-
ваюцца а боку на боку, зліваюцца, чыхаюць, па-
чухваюцца... Але па сьне асудзіцца так зваліся
„сэндвічы жыцця“ чалавек. Справа ў тым,
што таў апарат, які кіруе нашай сьняжонай
дэаіскацыя—кара галаўнога мозгу—у часе сну
не працуе. А калі гэта так, для яна сум-
леніну ў тым, што ёнкая тут трэба шукаць
растворку пытаньня аб прычынах нашай сну.

Сонная атрута

Францускае пачынае Лімадзір і Парон
вэрабці больш ста поштаў для вырашэння
проблемы сну.

Пабойні, сьняжачы на кароткі запэў,
які по даваў 38 дзён, электрычнымі ўкола-
мі і ішч яны прымушвалі сабою на сьне
9-10 дзён. А потым, вобшчы яго, яны выму-
чалі кару галаўнога мозгу.

І вось тут лічы сустрапіся з вельмі ціка-
вым зьявішчам: напі выкрылі ў мозгу на сьне
іхных сабаа чыноўны вэаідуцкі матэрыял, якія
аўдалася асабіста ўзасьціскаваць. Калі выдзі-
дуць гэту матэрыю з мозгу такога сабаа, і
ўспрымаюць у мозг адрэагавана тэрыянага
напіраўніска сабаа, то праз адну-дзве гадзі-
ны ён патраўца ў глыбока сьне, які апраў
глыбей ішчальны гадзіна. Пашыра гэтага сабаа
справаўца і адоў прыходзіць у нормальнае
станавішча.

Гэта вынаходжаньне наваля вучоных на
думку, што матэрыя, аздабля ішч і мозгу доў-
га на сьняжачы сабаа, вызваецца асабай атру-
тай—соннай атрутай“, напіраўніска ў іх
мозгу ў выніку доўгата хваляна і зьяўляюцца
прычынай іх сну.

Дык чаму ўсё-ж такі мы
сьпім?

Па грунтоў сьняжачы, адоў вучо-
ныя вэрабці цікава вывады. Па іх думцы, ча-

Самалёт на парашуце

Катастрофы пры паветраных райсах
адрэагаванія, праўда, аа аномалі час рэдка,
але ўсё-ж такі яны бываюць і тэхніка
прыдумана ўсё павылі і павылі вынахо-
джаліся для іх папярэджаньня.

Да гэтай пары існаваў дэаіа гэтага
адзіна параш—парашут. Але-ж ўвесь час
васіцы в сабой парашут для паветраных
пасажыра на вельмі ўдэбна. Адзенаў-ж
аго ў момант катастрофы пры ўважкі аэма-
ды гэтага парашына пашына вытрымкі і
ні малае ўвешчана. Дзе-ж тут выхад?

Ён быў прыдуманы ў Амерыцы ў го-
рады Лос-Анжэлэс адным вынаходцам—
лётчыкам. Па яго праекту аўсім яма не-
абходнасьці кожнаму пасажыру адзіна-
на ашыну парашут. Уважкі дастаткова
забесьпечыць адным аніччым парашу-

лавек у часе спай дэаіа дэаіскацыя напаш-
лае ў кары сьняжачы галаўнога мозгу сьняжачы
атруту, якая і выклікае ў яго патрабу сьня-
жачы. Чым больш гэта дэаіа дэаіскацыя, і, у аса-
дэаіскацы, чым больш разнамаля дэаіскацы
чалавек, тым больш напашчэна ў яго мозгу
соннай атруты, і, вэаіскацы, тым больш часу
трэба яму, каб азышчыць аа час сну гэту
атруту мозгу, тым больш часу яму трэба
спачы.

Вось чаму для дэаіа разнамаля працы,
гэта аніччэ для тых дэаіа, у мозгу якіх
напашчэна соннай атруты, патрабуецца
па больш часу азышчыць ішчальна, гадзіна
8-9). Для чалавек-ж, які займаецца фізічнай
працай дастаткова 5-6 гадзін сну.

Гэта-ж вынаходжаньне дава магчымыя
вынаходзіць, чаму старыя людзі „скажы
вельмі мала—яа больш 4-5 гадзін, а
дэлепа 20 гадзін і больш у суткі. Вучоныя
аіччэ, што арганізм чалавек в упростаў па-
сцупава прымушэна зьяўцаца з соннай атру-
тай. Другімі словамі, тут азышчэна тое са-
ма што і з тых аніччэ „дэаіскацы хваляна“:
у дэаіскацы ўроўня куды часейш хваляна
скажэна і адрэагаван чым ўроўня людзі,
арганізм якіх мінш азышчэна да гэтых хваля-
на.

Зразумела, гэта вынаходжаньне аніччэ ка-
дэаіа не дае поўнага разгадкі сну. Яшчэ мінш
вэаіскацы аніччэна ў гэтай праблеме. Але па-
чэна ўжо напашчэна. І гэта дава нам перу ў
тэаіа, што ўважчэна куды сьняжачы прабле-
ма разнамаля гэтага аніччэна аніччэна
ішчальна—важкі сну.

Зразумела, гэта вынаходжаньне аніччэ ка-
дэаіа не дае поўнага разгадкі сну. Яшчэ мінш
вэаіскацы аніччэна ў гэтай праблеме. Але па-
чэна ўжо напашчэна. І гэта дава нам перу ў
тэаіа, што ўважчэна куды сьняжачы прабле-
ма разнамаля гэтага аніччэна аніччэна
ішчальна—важкі сну.

Зразумела, гэта вынаходжаньне аніччэ ка-
дэаіа не дае поўнага разгадкі сну. Яшчэ мінш
вэаіскацы аніччэна ў гэтай праблеме. Але па-
чэна ўжо напашчэна. І гэта дава нам перу ў
тэаіа, што ўважчэна куды сьняжачы прабле-
ма разнамаля гэтага аніччэна аніччэна
ішчальна—важкі сну.

Зразумела, гэта вынаходжаньне аніччэ ка-
дэаіа не дае поўнага разгадкі сну. Яшчэ мінш
вэаіскацы аніччэна ў гэтай праблеме. Але па-
чэна ўжо напашчэна. І гэта дава нам перу ў
тэаіа, што ўважчэна куды сьняжачы прабле-
ма разнамаля гэтага аніччэна аніччэна
ішчальна—важкі сну.